



ชื่อสมุนไพร เถาวัลย์เปรียง

ชื่ออื่น เถาวัลย์เปรียง (ภาคกลาง) เถาตาปลา เครือเขาหนัง (นครราชสีมา) พานโสน (ชุมพร)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Derris scandens* (Roxb.) Benth

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เถาวัลย์เปรียง เป็นไม้เถาขนาดใหญ่ เถามักจะบิดเนื้อไม้สีม่วงเข้ม ซึ่งมี 2 ชนิด คือชนิดแดง (เนื้อสีแดงวงสีแดงเข้ม) และชนิดขาว (เนื้อออกสีน้ำตาลอ่อน ๆ วงสีน้ำตาลไหม้) จัดเป็นไม้เถาเลื้อยขนาดใหญ่ สามารถเลื้อยไปได้ไกลถึง 20 เมตร มีกิ่งเหนียวและทนทาน กิ่งแตกเถายืดยาวอย่างรวดเร็ว เถามักเลื้อยพันตามต้นไม้ใหญ่ เถาแก่มีเนื้อไม้แข็ง เปลือกเถาเรียบและเหนียว เป็นสีน้ำตาลเข้มอมสีดำหรือแดง เถาใหญ่มักจะบิด เนื้อไม้เป็นสีออกน้ำตาลอ่อน ๆ มีวงเป็นสีน้ำตาลไหม้ คล้ายกับเถาต้นแดง (เนื้อไม้มีรสฝาดและเฝื่อน) ตามกิ่งอ่อนและยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับกัน มีใบย่อย 4-8 ใบ ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปรี ปลายใบเป็นรูปหอก โคนใบมน ขอบใบเรียบ ใบย่อยมีขนาดกว้างประมาณ 1-1.25 เซนติเมตร และยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร หลังใบเรียบเป็นมันสีเขียวเข้ม ท้องใบเรียบ ดอก ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบและปลายยอด ช่อดอกเป็นสีขาวห้อยลง ดอกเป็นสีขาวอมสีม่วงอ่อนคล้ายกับดอกถั่ว กลีบดอกมี 4 กลีบ และมีขนาดไม่เท่ากัน สวนกลีบเลี้ยงดอกมีลักษณะเป็นรูปถ้วยสีม่วงแดง ผล ออกผลเป็นฝักแบน โคนฝักและปลายฝักมน ฝักเมื่อแก่เป็นสีน้ำตาลอ่อน ภายในฝักมีเมล็ดประมาณ 1-4 เมล็ด



ลำต้น



ช่อดอก

สรรพคุณ

ขับไล่หิดเสี้ยนของสตรี ด้วยการใช้เถาวัลย์เปรียงทั้งห้า (ราก ลำต้น ใบดอก และผล) แบบสด ๆ นำมาต้มกับน้ำ แล้วนำน้ำที่ได้มาใช้ดื่มต่างน้ำ ทำให้มดลูกเข้าอู่ ด้วยการใช้เถาสดนำมาทุบให้ยุ่ย แล้ววางทาบนหน้าท้อง แล้วนำหม้อเกลือที่ร้อนมานาบลงไปบนเถาวัลย์เปรียง จะช่วยทำให้มดลูกเข้าอู่ได้เร็วขึ้น

เถา นำมาหั่นตากแห้งคั่วขงน้ำกินต่างน้ำชาเป็นยาทำให้เส้นหย่อน แก้อาการเมื่อยขบตามร่างกาย แก้อาการปวดเมื่อย แก้กเน็บชา ใช้เถารักษาโรคอัมพฤกษ์และกระตุกหัก โดยการนำเถามาตำให้เป็นผงผสมกับน้ำมันมะพร้าวหรือน้ำมันหัวคร่ำ แล้วใช้เป็นยาทานวดบริเวณที่เป็นทุกวันจนหาย